

Daniel Vávra: “Jeden svět na školách” má děti učit poznávat dezinformace. Skutečně?

- CZ24 News | 11. února 2023

ČESKO: Náhodou jsem narazil na stránku [Jeden svět na školách](#) provozovanou [Člověkem v tísni](#), která je prý často používána jako doplněk výuky v českých školách. Video, které se má soustředit na výuku dezinformací a rozpoznávání tzv. fake news pro studenty ve věku 14 - 21 let, mě nemile překvapilo. Pojďme si to rozebrat.

Jednou z lekcí je kupříkladu video [Kdo trolí Ameriku](#), pojednávající údajně o tom, že „podvodníci využívají Facebook k ovlivnění americké prezidentské kampaně“. Aby to bylo „nezaujaté“, tak se jedná o ovlivnění americké prezidentské kampaně nikoliv jako celku, ale kampaně Donalda Trumpa pomocí „lživých článků, které zřejmě dopomohly Trumpovi k vítězství“. Už v samotném popisu lekce se tvůrci ani nesnaží předstírat nestrannost a jasně dávají najevo, na čí straně stojí. Ale pravděpodobně proto, že k výkladu nemají důkazy, používají slovíčko „zřejmě“.

Předmětem výuky je dvanáctiminutové video z produkce arabské televize Al Jazeera a jejich [youtube kanálu pro mladé Američany AJ+](#). Zhlédutím dalších videí tohoto kanálu zjistíte, že kanálu můžeme přisoudit přívlastek jakýkoliv, jen ne neutrální. Kanál se celkem radikálně věnuje „liberální“ levicové linii s takřka 100% průnikem s prioritami Demokratické strany.

V daném výukovém videu se pak tvrdí, že v jakémsi makedonském městečku se nachází tzv. trollí farmy, jež vede člověk, který si na vizitku napsal jako povolání „pomohl jsem Trumpovi k vítězství“. To udělal tím, že založil stovky falešných zpravodajských serverů, na které psal fake news články „co chtějí američani slyšet“ a prostřednictvím přispívání do diskuzí na facebooku na tom vydělal miliony. Video je doplněno rozhovorem s tímto člověkem a třemi lidmi s rozmazaným obličejem, což jsou údajně právě zmiňovaní trollové.

Video se vyznačuje především tím, že nepřináší naprosto žádný důkaz k čemukoliv, co se v něm tvrdí. A kupodivu neukazuje ani jeden z těch zmiňovaných stovek falešných webů. Ani jeden z těch mnohých fake news článků. Natož, aby bylo popsáno, co byl obsah jejich sdělení a v čem vlastně spočívá jejich fejkovost.

Když se jakési makedonské novinářky zeptali, kdo za tím stojí a kdo to platí, tajuplně prohlašuje, že „je to těžké vystopovat, a že si myslí, že je to spousta lidí z mnoha vlád a center moci“. Tedy vlastně nic neví. Krom konspirační teorie, že to všechno dělají zlí ilumináti. Na závěr tam jakýsi „bývalý zaměstnanec Facebooku“, který odešel 3 roky před inkriminovanými volbami, spřádá další konspirace a má u nich očividné podivné tiky vypovídající o zjevných psychických problémech.

Ani náznakem není ve videu uvedeno, jaký dosah tyto fake news měly, kolik lidí je četlo, nebo jaký to na ně mělo efekt. Ba dokonce není pochopitelně popsán ani způsob, jak na tom trollové vydělávali. S absencí jakýchkoliv relevantních zdrojů. Z výpovědi redaktora dokonce v jednu chvíli vyplývá pravý opak toho, co se snaží sdělit – reklamy na Trumpa na Facebooku před volbami byly řádově levnější, než reklamy na Clintonovou. Jasně z toho plyne, že kandidátka Clintonová měla reklam mnohem více a na facebooku byla její kampaň o dost intenzivnější.

Jediné, co je z videa pochopitelné, je to, že několik exotů v Makedonii si ze své vlastní vůle vytvořilo blogy, kam nakopírovalo články z blíže nespecifikovaných „konspiračních webů“, umístilo k nim clickbaitové nadpisy a přidalo reklamy typu „zaručený způsob, jak si pročistit cévy“. Poté to na

Facebooku sdíleli v různých skupinách a diskuzích. Jaký toto může mít efekt, ať si každý domyslí sám, protože žádný důkaz autoři ani dotazovaní nepřinášejí.

Což je mimochodem takřka přesný popis toho, co dělá například český server Dotyk, kterýžto založil Michal Klíma, toho času vládní zmocněnec pro dezinformace. Akorát nekopíruje konspirační články o politice, ale cizí články o záhadách a přidává k nim clickbait titulky. Z těch aktuálních kupříkladu:

- Po setkání s tímto nádherným tvorem zemřete do 2 minut.
- Vědci našli 230 let starý záhadný vzkaz a nedokázali s ním hnout. Rozluštil ho až karikaturista.
- Teenager s děsivou přesností předpověděl covid i válku na Ukrajině. I další vize je pozoruhodná.

Jinými slovy: projekt Člověka v tísní, který má studenty naučit analyzovat média, používat kritické myšlení a rozeznávat dezinformace, je to „učí“ na videu ze zcela zaujatého zdroje, ve kterém není ani jedno tvrzení podloženo žádnými důkazy a je to jen a pouze snůška ničím nepodložených konspiračních teorií. V [doprovodném materiálu](#) to Člověk v tísní dokonce sám přiznává: „Nakolik může Facebook ovlivnit výsledky voleb? Bohužel, jak již bylo zmíněno, vliv jakýchkoliv nástrojů lze velmi těžko změřit...“ Kritické myšlení nebo propaganda?

Jako doprovodný materiál je k tématu uveden i článek z iDnes „Ruská dezinformační kampaň v USA byla plná překvapení,, kde se například tvrdí, že „Rusové vytvořili tisíce falešných účtů a desítky falešných osobností a entit, které šířily obsah prostřednictvím sociálních sítí Facebook, Instagram, Twitter...“

Vskutku? Zajímavé. Tento měsíc přitom vyšlo najevo přímo z Twitteru, že Rusové žádné tisíce falešných účtů na sociální síti neměli, nic nešířili. A že šlo pouze o výmysl na Demokratickou stranu napojeného think tanku.

Takže projekt Jeden svět na školách šíří v programu proti dezinformacím dezinformace?

AUTOR: Daniel Vávra

[ZDROJ](#)